

Personality Traits as the Predictors of the Type of Reaction to Interpersonal Transgressions

Authors

A. pakizeh^{1*}

1. Associate Professor, Department of Psychology, Faculty of Literature and Humanities, Persian Gulf University, Bushehr, Iran.

S.hekmatiyani Fard²

2. Ph.D. Student in Psychology, Faculty of Literature and Humanities, Persian Gulf University, Bushehr, Iran

Abstract

The present study was conducted in order to investigate the predictive power of personality traits for reactions to interpersonal transgressions in university students. The statistical population of the current study, which was conducted in a correlational design, included all students studying at the Persian Gulf University in the academic year of 2022-2023. The sample members include 224 students (96 male and 128 female) who were selected using the multi-stage cluster sampling method. The scales used in this research included Five-factor Personality Questionnaire (McCrae and Costa) and The Transgression-Related Interpersonal Motivations Inventory—18-Item Version (TRIM-18). Data were analyzed using stepwise regression analysis. The findings showed that the two traits of agreeableness ($\beta=0.26$, $P<0.01$), and openness to experience ($\beta=0.21$, $P<0.01$) are direct predictors of the forgiveness reaction. Revenge reaction was directly predicted by trait neuroticism ($\beta=0.44$, $P<0.01$), but reversely predicted by agreeableness ($\beta=0.44$, $P<0.01$), and openness to experience ($\beta=0.23$, $P<0.01$). Avoidance reaction was also inversely predicted by agreeableness ($\beta=0.43$, $P<0.01$) and openness to experience ($\beta=0.25$, $P<0.01$), but it was directly predicted by the trait of neuroticism ($\beta=0.19$, $P<0.01$). Considering the role of personality traits in predicting the type of reactions in interpersonal conflicts, focusing on and strengthening the personality traits that facilitate interpersonal relationships can be an effective prevention factor for interpersonal transgressions.

Key words: Personality Traits, Interpersonal Relationships, Reaction to Persecution, Students

***Corresponding Author:** A. pakizeh, Associate Professor, Department of Psychology, Faculty of Literature and Humanities, Persian Gulf University, Bushehr, Iran. pakizeh@pgu.ac.ir

Citation: pakizeh, Ali, hekmatiyani fard, sadegh. (2024). Personality traits as the predictors of the type of reaction to interpersonal transgressions. Scientific Journal of Social Psychology, 70 (11), 82-93.

صفات شخصیت، پیش بینی کننده نوع واکنش به جفا در روابط بین فردی

نویسندگان

علی پاکیزه^{۱*}صادق حکمتیان فرد^۲

۱. دانشیار، گروه روانشناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه خلیج فارس، بوشهر، ایران.
 ۲. دانشجوی دکتری روانشناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه خلیج فارس، بوشهر، ایران.

چکیده

تحقیق حاضر به منظور بررسی نقش صفات شخصیت در پیش بینی نوع واکنش به جفا در روابط بین فردی در دانشجویان اجرا گردید. جامعه‌ی آماری پژوهش حاضر که در قالب یک طرح همبستگی انجام گردید، شامل کلیه دانشجویان شاغل به تحصیل در دانشگاه خلیج فارس در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ بودند. اعضای نمونه شامل ۲۲۴ نفر دانشجو (۹۶ پسر ۱۲۸ دختر) می‌باشند که با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شدند. مقیاس‌های استفاده شده در این تحقیق شامل پرسشنامه پنج عامل بزرگ شخصیت و پرسشنامه واکنش به جفا در روابط بین فردی بود. داده‌ها با استفاده از تحلیل رگرسیون گام به گام مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. یافته‌ها نشان داد که دو صفت سازگاری ($\beta = 0.26, p < 0.01$) و گشودگی به تجربه ($\beta = 0.21, p < 0.01$) پیش بینی کننده مستقیم واکنش بخشودگی هستند؛ واکنش انتقام جویی نیز به صورت مستقیم توسط صفت روان‌رنجوری پیش‌بینی شد ($\beta = 0.44, p < 0.01$)، ولی صفات سازگاری ($\beta = 0.44, p < 0.01$) و گشودگی به تجربه ($\beta = -0.23, p < 0.01$) پیش‌بینی کننده‌های معکوس این واکنش بودند. واکنش دوری‌گزینی نیز توسط صفات سازگاری ($\beta = 0.43, p < 0.01$) و گشودگی به تجربه ($\beta = -0.25, p < 0.01$)، به صورت معکوس، ولی توسط صفت روان‌رنجوری ($\beta = 0.19, p < 0.01$) به صورت مستقیم پیش‌بینی شد. با توجه به نقش صفات شخصیتی در پیش‌بینی نوع واکنش‌ها در تعارضات بین فردی تمرکز و تقویت صفات شخصیتی تسهیل‌گر روابط بین فردی می‌تواند عامل پیشگیری موثری برای تنش‌های بین فردی باشد.

کلمات کلیدی: صفات شخصیت، روابط بین فردی، واکنش به جفا، دانشجویان

* نویسنده مسئول: علی پاکیزه، دانشیار، گروه روانشناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه خلیج فارس، بوشهر، ایران. pakizeh@pqu.ac.ir

استاد به این مقاله: پاکیزه، علی، حکمتیان فرد، صادق. (۱۴۰۲). صفات شخصیت، پیش‌بینی کننده نوع واکنش به جفا در روابط بین فردی. نشریه روانشناسی اجتماعی، ۷۰، (۱۱)، ۸۲-۹۳.

مقدمه

تعاملات اجتماعی لازمه زندگی انسانی است و بخش مهمی از این تعاملات در قالب روابط بین فردی شکل می‌گیرد. کیفیت و اثربخشی تعاملات اجتماعی تحت تاثیر خصوصیات فردی و انتظارات متقابل رفتاری طرفین رابطه از همدیگر می‌باشد (کلینکوز، ایسکرا و آرتیمیاک^۱، ۲۰۲۱). این تعاملات همیشه در راستای اهداف و تمایلات هر دو یا یک طرف رابطه پیش نمی‌روند و عموم انسان‌ها گاهی اوقات در تعاملات بین فردی خود دچار تعارض و تنش شده و موجبات رنجش خاطر همدیگر را فراهم می‌آورند، به عبارت دیگر، زمانی که رفتار یک شریک ناقض قوانین صریح یا ضمنی رابطه سالم یا مشارکت برنامه‌ریزی و توافق شده باشد، باعث ایجاد احساسات خشم، غم و اندوه و کناره‌گیری در شریک دیگر می‌شود (کوردووا، کاوتیلی، سیمون و ساباگ^۲، ۲۰۰۶). پایبندی به هنجارها و قواعد مكتوب شده یا توافق شده‌ی نانوشته، لازمه اثرگذاری و پایداری تعاملات سازنده بین فردی می‌باشد و هر گونه نقض هنجارها و توافقات منجر به پیامدهای مخربی برای خود رابطه و سلامت روان طرفین رابطه می‌شود (هوانگ^۳،

¹ Klinkosz, Iskra, Artymiak

² Cordova, Cautilli, Simon, Sabag

³ Huang

۲۰۱۹). هرچند که این پیامدهای منفی برای هر دوره سنی وجود دارد ولی پیامدهای منفی ناشی از نقض این قوانین در روابط بین فردی نوجوانان و جوانان دارای اهمیت بیشتری نسبت به بزرگسالان می‌باشد (ستو، دیویس^۱، ۲۰۲۱)، زیرا تعاملات بین فردی پرتنش برای نوجوانان بسیار آزار دهنده، خسته کننده و آسیب‌رسان هستند (بردیت^۲، ۲۰۱۴).

از جمله مولفه‌های آسیب‌رسان در تعاملات بین فردی ظلم، بدعهدی، یا سهل انگاری منجر به آسیب از جانب یکی از طرفین رابطه می‌باشد. انسانها عموماً وقتی که مورد ظلم و بدعهدی یا رفتار سهل انگارانه طرف تعامل خود واقع می‌شوند طیف وسیعی از واکنش‌ها از انتقامجویی از شریک بد عهد یا سهل‌انگار گرفته تا بخشش، یا بی‌توجهی و کناره‌گیری را نشان می‌دهند (براون^۳ و همکاران، ۲۰۲۲). به عبارت دیگر، افراد در مواجهه با ناکامی‌ها یا مشکلات ایجاد شده در تعاملات بین فردی، به راه‌حل‌های مختلفی از جمله انواع شیوه‌های احتمالی مواجهه با عامل ناکامی می‌اندیشند. نوع واکنش افراد نسبت به عامل ناکامی‌ها تحت تاثیر خصوصیات شخصیتی افراد و نیز ویژگی‌های موقعیتی هستند که افراد در آن قرار می‌گیرند (بیس^۴ و همکاران، ۲۰۱۶)، زیرا بطور کلی، صفات و ویژگی‌های شخصیتی نقش مهمی در چگونگی مواجهه با شرایط استرس‌زا دارند (بردیت^۵ و همکاران، ۲۰۲۰). مطالعات نشان داده‌اند که تنبیه اخلاقی یا انتقام، بخشش بین فردی و همچنین اجتناب و دوری‌گزینی، از راهبردهای رایج مورد استفاده قربانیان برای تسکین تنفر و هیجانات منفی خود در پی تجاوزات یا خطاها در روابط بین فردی هستند (اوستنبروک، وایش^۶، ۲۰۱۹).

یکی از واکنش‌های احتمالی و سازگارانه به جفا در روابط بین فردی، بخشش فرد جفا کار یا خطا کار می‌باشد. رویکرد بخشش یکی از رویکردهای بسیار مهم و توصیه شده دینی و فرهنگی می‌باشد. بسیاری از ادیان جهان، مانند مسیحیت، اسلام، و یهودیت، ضمن توصیه به بخشش و ذکر پیامدهای اخروی بخشش، روش‌هایی را برای چگونگی بخشیدن به پیروان خود ارائه می‌دهند (چو^۷ و همکاران، ۲۰۲۰). رویکرد دیگر در خصوص بخشش، رویکرد روانشناختی می‌باشد که ضمن مطالعه ماهیت بخشش از منظر روانشناختی، رابطه آن با سایر متغیرهای روانشناختی را مورد بررسی قرار می‌دهد (مک کالو، کورزبان و تابک^۸، ۲۰۱۳). بخشش رفتار سازگارانه‌ای است که به صورت اجتناب از انتقام و تلاش برای ارتقاء روابط دوستانه و اعتماد به دیگران جلوه‌گر می‌شود. بخشش به معنای جایگزینی احساسات منفی (مثلاً خشم، تلخی، نفرت، خصومت و ترس) با احساسات مثبت (مثلاً عشق، همدلی یا همدردی) بوده (ریپلی و ورتینگتون جونیور^۹، ۲۰۰۲) و به عنوان یک فرآیند ارتباطی موثر انسانی در هنگام ادراک خطا و بی‌عدالتی در تعاملات بین فردی، باعث تعدیل در واکنش منفی نسبت به فرد خاطی است (مک کالو، ۲۰۲۱).

اگرچه تعاریف مختلفی از بخشش وجود دارد، اما محققان اتفاق نظر دارند که بخشش یک فرآیند است که در طی آن افراد برای کاهش احساسات منفی (مانند خشم، غم، نفرت)، افکار منفی (او فردی بد و وحشتناک است) و رفتارهای منفی (تلاش برای انتقام گرفتن از فرد متخلف) تلاش می‌کنند. در ادامه این فرایند، همچنین افراد تلاش می‌کنند تا احساسات مثبت (شفقت، همدلی)، افکار مثبت (او فردی خوب و شایسته احترام است) و رفتارهای مثبت (مهربانی و کمک به فرد) خود نسبت به عامل ناکامی را افزایش دهند (زاهوکووا و داکال^{۱۰}، ۲۰۲۲). بخشش، به عنوان فرآیندی که طی آن احساسات منفی (مانند انتقام، اجتناب یا سرزنش) کاهش می‌یابد و با خیرخواهی

¹ Seto, Davis

² Birditt

³ Brown

⁴ Bies

⁵ Birditt

⁶ Oostenbroek, Vaish

⁷ Choe

⁸ Mccullough, Kurzban, Tabak

⁹ Ripley, Worthington Jr

¹⁰ Zahocova, Dockal

جایگزین می‌شود، به عنوان یک عنصر کلیدی در حفظ و ترمیم روابط بین فردی شناخته شده است (فینچام، هال و بیچ^۱، ۲۰۰۶). در حقیقت، بخشش به پاسخ‌های سازگارانه و غیر خود آسیب‌رسان برای پذیرش اعمال نادرست ناشی از تعارضات بین فردی اشاره دارد (باجوا و خالد^۲، ۲۰۱۵) و یکی از مصادیق مهم و موثر رفتارهای انسانی در تعاملات بین فردی و اجتماعی می‌باشد. زیرا، وقتیکه فرد آزاده خاطر شخص خاصی را می‌بخشد تمایلات ذاتی او برای انتقامجویی و خودداری از تماس با فرد آزارنده کاهش می‌یابد و تمایلات مقابل یعنی انگیزه برای ادامه رابطه مثبت و سازنده بازسازی می‌شود. این تغییرات انگیزشی علیرغم اینکه در بیشتر موارد فرد قربانی همچنان اقدامات فرد خاطی را ناعادلانه ارزیابی می‌کند رخ می‌دهد (ورثینگتون، شرر^۳، ۲۰۰۴).

تحقیقات تا به امروز نشان داده است که توانایی بخشیدن به طور قابل توجهی با میزان رضایت از زندگی و کیفیت زندگی بزرگسالان مرتبط است (داهیا و رنگنکار^۴، ۲۰۲۰)، مطالعات زیادی همچنین نشان می‌دهند که بخشیدن رابطه بسیار قوی با سلامت روانی و جسمانی دارد (اویون، کورنیواون و جافالیلی^۵، ۲۰۱۹)، افراد بخشایشگر احساس معنای بیشتری در زندگی خود می‌کنند و زندگی هدفمندتری دارند (ون تونگرن^۶ و همکاران، ۲۰۱۵)، و همچنین از زندگی زناشویی خود رضایت بیشتری دارند (برودک و کالتا^۷، ۲۰۲۳). یافته‌ها بیانگر این است که تاثیرگذاری بخشش بر سلامت روان، عمدتاً از طریق تاثیر بر حمایت اجتماعی و ارتقاء عملکرد موثر بین فردی و رفتار سالم می‌باشد (بری^۸ و همکاران، ۲۰۰۵). یافته‌ها همچنین بیانگر ارتباط معکوس بین توانایی بخشیدن و بخشیدن و افسردگی می‌باشد (براون و فیلیپس^۹، ۲۰۰۵) و همچنین افرادی که قادر به بخشیدن نیستند در مقایسه با افراد بخشایشگر، اضطراب بیشتری را تجربه می‌کنند (مالتی، ماکاسکیل و دی^{۱۰}، ۲۰۰۱). مطالعات معطوف به بررسی رابطه بین شخصیت و بخشش نیز دارای تاریخچه بسیار کوتاه با یافته‌های نسبتاً متناقض می‌باشد (هودج^{۱۱} و همکاران، ۲۰۱۹). به عنوان نمونه، یافته‌های کالتا و روز^{۱۲} (۲۰۱۹) نشان دادند افراد روان رنجورخوبی، در مقایسه با عموم مردم، تمایل کمتری به بخشش دارند اما افراد دارای تیپ شخصیتی توافقی در مقایسه با عموم مردم بخشنده‌تر هستند. یافته‌های هودج و همکاران (۲۵) (۲۰۱۹) همچنین بیانگر رابطه مثبت بین بخشش با صفات برونگرایی و وظیفه‌شناسی می‌باشد. یافته‌های بعضی از محققین نیز بیانگر عدم ارتباط معنی‌دار بین بخشش با صفات شخصیت می‌باشد (راس^{۱۳} و همکاران، ۲۰۰۴؛ وانگ^{۱۴}، ۲۰۰۸).

یکی دیگر از شیوه‌های مواجهه با ناکامی‌ها، بویژه در تعاملات بین فردی، انتقام گرفتن از عامل ناکامی می‌باشد. طبق قوانین اخلاقی همچون ضرورت توجه به سلامتی دیگران و منع آسیب رساندن به دیگران، رفتارهای غیراخلاقی همچون عهدشکنی و عدم پایبندی به توافقات صورت پذیرفته در مشارکت‌های بین فردی، باعث می‌شود که افراد قربانی نسبت به متخلفان احساس بی‌زاری کنند (لیسی و پیکارد^{۱۵}، ۲۰۱۵). مفهوم انتقامجویی وقتی مطرح می‌شود که فرد قربانی ظلم، بدعهدی یا سهل انگاری آسیب‌رسان، سعی می‌کند با اعمال صدمه متقابل به همان شخص، صدمه دریافتی را جبران یا احساسات منفی خود را کاهش دهد (آکینو و همکاران^{۱۶}، ۲۰۰۳). انتقامجویی پاسخ هیجانی منفی نسبت به آسیب بین فردی است؛ که ممکن است به روابط اجتماعی آسیب بزند،

¹ Fincham, Hall, Beach

² Bajwa, Khalid

³ Worthington, Scherer

⁴ Dahiya, Rangnekar

⁵ Uyun, Kurniawan, Jaufalaily

⁶ Van Tongeren

⁷ Brudek, Kaleta

⁸ Berry

⁹ Brown, Phillips

¹⁰ Maltby, Macaskill, Day

¹¹ Hodge

¹² Kaleta, & Mróz

¹³ Ross

¹⁴ Wang

¹⁵ Lacey, Pickard

¹⁶ Aquino

همچنین ممکن است بهزیستی افراد را کاهش دهد؛ چرا که فرد را از حفظ روابط نزدیک و حمایت‌کننده بازمی‌دارد (کوئیلو^۱ و همکاران، ۲۰۱۸). یافته‌ها نشان می‌دهند که ناتوانی در بخشش، کینه توزی و تمایل به انتقام جویی باعث کاهش کیفیت زندگی فرد شده و همه مولفه‌های سلامت روان را تحت تاثیر قرار می‌دهد (بلالی دهکری و سلیمی بجستانی، ۱۳۹۸). یافته‌ها در خصوص واکنش به جفا در روابط بین فردی نشان می‌دهد که مردان بیشتر از زنان تمایل به انتقام جویی دارند (کلینکوز، ایسکرا و آرتیمیاک، ۲۰۲۱)، و الگوهای شخصیتی اسکیزوئیدی، اجتنابی، مرزی و پارانوئید نیز پیش‌بینی کننده معکوس بخشودگی هستند (کوئیلو و همکاران، ۲۰۱۸)، هر چند که رفتار عذرخواهی، در هر شرایطی و در برابر افراد با تیپ‌های شخصیتی مختلف، تمایل به انتقام را کاهش می‌دهد، اما نوع واکنش به عذر خواهی نیز تحت تاثیر خصوصیات شخصیتی فرد آسیب دیده از رابطه می‌باشد (ساتیچی، اویسال و آکین^۲، ۲۰۱۴).

بر خلاف موضوع بخشش، مطالعات در زمینه ارتباط بین واکنش‌های انتقام و دوری‌گزینی در تعارضات بین فردی با صفات شخصیتی، از غنای کافی برخوردار نیست. یافته‌ها بیانگر رابطه معنادار بین گرایش به انتقام‌جویی با شاخص‌های سلامت روانی ضعیف همچون عاطفه منفی، روان رنجوری، نشخوار ذهنی، سرکوب، اجتناب، علایم استرس پس از سانحه، شرم، غم، و اسنادهای منفی می‌باشند (کوتا مک کینلی، وودی و بل^۳، ۲۰۰۱). بطور مشخص یافته‌ها بیانگر این است که انتقام‌جویی به صورت مثبت با روان‌رنجوری و به طور منفی با توافق‌پذیری ارتباط دارد و افراد انتقام‌جو سطوح بالاتر عاطفه منفی و دشواری در حفظ روابط بین فردی هماهنگ را تجربه می‌کنند (آکین و آکین^۴، ۲۰۱۶). یافته‌ها همچنین بیانگر این است که افراد خودشیفته وقتی که تحریک یا عصبانی عصبانی می‌شوند، کینه‌توزانه یا پرخاشگرانه واکنش نشان می‌دهند (لی و اشتون^۵، ۲۰۱۲). تحقیقات همچنین نشان نشان داده‌اند که بین سه گانه‌های تاریک شخصیت بویژه ماکیاولیالیسم و ضداجتماعی بودن با هیجانات انتقام جویانه رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد ولی بین ویژگی‌های مذکور و تمایلات عدالتخواهانه همبستگی منفی و معنی‌داری وجود دارد. ماکیاولیالیسم و ویژگی ضد اجتماعی همچنین با ویژگی‌های بخشنده‌گی و دغدغه‌های همدلانه همبستگی منفی و معناداری داشتند (جیامارکو، ورنون^۶، ۲۰۱۴).

همچنانکه مطالعات پیشین نشان می‌دهند، از یک طرف وقوع تضاد و تعارض در روابط بین فردی در زمینه‌های شغلی، خانوادگی و اجتماعی، پدیده‌ای رایج است. از طرف دیگر، نوع واکنش به تعارضات نقش بسیار موثری در کاهش یا تشدید تعارضات دارند. واکنش‌های ناسازگارانه به تعارضات بین فردی می‌تواند منجر به پیامدهای مخرب شغلی، خانوادگی و اجتماعی شده و وجهه اجتماعی و آرامش و سلامت جسمانی و روانی طرفین تعارض را به خطر اندازد (کوتا مک کینلی، وودی، بل، ۲۰۰۱). بنابراین بررسی و شناسایی عوامل موثر در نوع واکنش به جفا و خطا در روابط بین فردی می‌تواند زمینه‌ساز اصلاح واکنش‌های ناسازگارانه و تقویت واکنش‌های سازگارانه گردد. با توجه به یافته‌های متناقض در خصوص رابطه بین صفات شخصیت و بخشش در روابط بین فردی و همچنین مطالعات اندک در خصوص رابطه بین صفات شخصیت و واکنش‌های انتقام و دوری‌گزینی، تحقیق حاضر با هدف پیش‌بینی نوع واکنش به جفا در روابط بین فردی بر اساس صفات شخصیت انجام گرفت.

روش پژوهش

¹ Coelho

² Satici, Uysal, Akin

³ Cota-Mckinley, Woody, Bell

⁴ Akin, Akin

⁵ Lee, Ashton

⁶ Giammarco, Vernon

طرح پژوهش حاضر از نوع توصیفی و همبستگی بود. جامعه آماری شامل کلیه دانشجویان به تعداد ۸۶۴۰ نفر، شاغل به تحصیل در دانشگاه خلیج فارس بوشهر در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ بودند. تعداد ۲۵۲ نفر از دانشجویان به شیوه‌ی نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شده و پرسشنامه‌های پنج عامل بزرگ شخصیت و واکنش به جفا در روابط بین فردی را تکمیل نمودند. تعداد ۲۸ پرسشنامه به دلیل مخدوش بودن یا عدم پاسخگویی به تمام سوالات حذف گردیدند. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم افزار آماری SPSS 22 استفاده گردید.

ابزارهای پژوهش

فرم کوتاه پرسشنامه شخصیتی نئو (NEO-FFI-60): این مقیاس ۶۰ آیتمی پنج عامل بزرگ شخصیت مک کرا و کاستا به ترتیب عامل روان رنجوری، برون گرایی، گشودگی، توافقی و وجدانی را ارزیابی می‌کند. هر عامل دارای ۱۲ آیتم بوده و پاسخگو نمره‌ای بین صفر تا ۴۸ کسب می‌کند (فتحی آشتیانی، و داستانی، ۱۳۹۲). در خصوص اعتبار فرم کوتاه پرسشنامه شخصیتی نئو، یافته‌های کاستا و مک کری (۱۹۹۲) ضریب آلفای کرونباخ بین ۰/۶۸ (برای صفت توافقی) تا ۰/۸۶ (برای صفت روان رنجوری) را نشان دادند. اعتبار نسخه فارسی این پرسشنامه با استفاده از روش آزمون مجدد در مورد ۲۰۸ نفر از دانشجویان به فاصله ۳ ماه به ترتیب ۰/۸۳، ۰/۷۵، ۰/۸۰، ۰/۷۹ و ۰/۷۹ برای عوامل روان آزرده گرایی، برون گرایی، گشودگی، توافقی و با وجدان بودن به دست آمد و آلفای کرونباخ نیز برای روان آزرده گرایی ۰/۸۶، برون گرایی ۰/۸۳، گشودگی ۰/۷۴، توافقی ۰/۷۶، با وجدان بودن ۰/۸۷ و آلفای کل برابر ۰/۸۳ به دست آمده است (گروسی فرشی، مهریار، و قاضی طباطبایی، ۱۳۸۰). در پژوهش حاضر نیز ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شد و برای شاخص روان آزرده گرایی ۰/۶۹، برون گرایی ۰/۷۴، گشودگی ۰/۵۸، توافقی ۰/۶۳، و با وجدان بودن ۰/۶۷ به دست آمد.

پرسشنامه واکنش به جفا در روابط بین فردی: پرسشنامه واکنش به جفا در روابط بین فردی یک پرسشنامه ۱۸ آیتمی است که در سال ۲۰۰۶ توسط مک کالو، روت و کوهن^۱ (۲۰۰۶) ساخته شده است. در ابتدای پرسشنامه از شرکت‌کنندگان خواسته می‌شود که آخرین موقعیتی که یک فرد با آزار و اذیت یا توهین آنها را ناراحت و احساساتشان را جریحه‌دار کرده است را به خاطر بیاورند. سپس با در نظر گرفتن آن موقعیت و با پاسخ دادن به سوالات مشخص نمایند که چه احساسی نسبت به آن فرد دارند یا چه رفتاری نسبت به او انجام می‌دهند. در این پرسشنامه که سه نوع واکنش بخشودگی، انتقام جویی، و دوری‌گزینی نسبت به فرد جفاکار در تعاملات بین فردی را می‌سنجد، برای هر نوع واکنش شش ایتِم در نظر گرفته شده و پاسخ به هر ایتِم نیز بر اساس طیف لیکرت، به صورت پنج گزینه‌ای، از کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم می‌باشد. مک کالو و همکاران (۲۰۰۶) با استفاده از روش تحلیل عاملی، سه نوع واکنش مذکور را شناسایی نموده و ضریب همبستگی بین آزمون مجدد پرسشنامه با فاصله سه هفته را ۰/۸۹ گزارش نمودند. برای هنجاریابی داخلی این پرسشنامه ابتدا این پرسشنامه توسط یک روانشناس با همکاری یک عضو هیات علمی زبان و ادبیات انگلیسی به فارسی ترجمه گردیده، سپس متن فارسی توسط یک متخصص دیگر به انگلیسی برگردانده شد. سرانجام پس از مقایسه و تایید همخوانی بین پرسشنامه اصلی و ترجمه فارسی، نسخه فارسی پرسشنامه آماده اجرا گردید. برای تعیین پایایی پرسشنامه، تعداد ۴۰ نفر از دانشجویان دانشگاه خلیج فارس با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای انتخاب و در دو نوبت با فاصله سه هفته، نسبت به تکمیل پرسشنامه اقدام نمودند (در آزمون دوم ۳۴ دانشجو شرکت داشتند). همبستگی بین دو آزمون ۰/۸۳ به دست آمد.

یافته‌ها

¹ McCullough, Root, Cohen

یافته‌های توصیفی مربوط به میانگین و انحراف معیار پنج عامل بزرگ شخصیت و انواع واکنش به جفا در روابط بین فردی در جدول شماره ۱ گزارش شده است.

جدول ۱. میانگین و انحراف معیار پنج عامل بزرگ شخصیت و انواع واکنش به جفا در روابط بین فردی

شاخص ها	پنج عامل بزرگ شخصیت							انواع واکنش به جفا در روابط بین فردی
میانگین	برونگرایی	گشودگی به تجربه	سازگاری	وظیفه شناسی	روان رنجوری	بخشودگی	انتقام جویی	دوری گزینی
۱۲/۴۲	۷۱/۳۸	۲۲/۴۱	۷۹/۴۶	۰۳/۳۴	۵۲/۲۱	۰۱/۱۳	۶۴/۱۳	
انحراف معیار	۴/۶	۳۶/۵	۹۳/۴	۷۳/۶	۷/۸۱	۵/۱۹	۴/۶۳	۵/۲۶

همانگونه که در جدول شماره ۱ می‌توان دید، برجسته‌ترین ویژگی شخصیتی در بین دانشجویان صفت وظیفه شناسی با میانگین ۴۶/۷۹ و ضعیف‌ترین ویژگی نیز صفت روان رنجوری با میانگین ۰۳/۳۴ می‌باشد. در شاخص نوع واکنش دانشجویان به جفا در روابط بین فردی نیز بالاترین و پایین‌ترین واکنش، به ترتیب بخشودگی با میانگین ۷۱/۳۸ و انتقام جویی با میانگین ۰۱/۱۳ می‌باشند. به منظور نمایش همبستگی بین متغیرهای پیش بین و متغیرهای ملاک، ماتریس همبستگی بین صفات شخصیت با بخشودگی، انتقام، یا دوری گزینی در جدول شماره ۲ ارائه گردیده است.

جدول ۲. ماتریس همبستگی بین صفات شخصیت با بخشودگی، انتقام، یا دوری گزینی

شاخص ها	برونگرایی	گشودگی به تجربه	سازگاری	وظیفه شناسی	روان رنجوری
بخشودگی	**۰/۲۴	**۰/۲۶	**۰/۲۶	۰/۰۵	*-۰/۱۵
انتقام جویی	**۰/۲۲	**۰/۲۹	**۰/۴۴	**۰/۲۸	**۰/۳۶
دوری گزینی	*-۰/۱۵	**۰/۳۱	**۰/۴۳	**۰/۲۱	**۰/۳۹

**P<۰/۰۱ *P<۰/۰۵

همانطور که در جدول شماره ۲ می‌توان مشاهده نمود، به منظور بررسی قدرت پیش‌بینی کنندگی صفات شخصیت برای هر کدام از انواع واکنش‌ها به جفا در روابط بین فردی، قدرت پیش‌بینی کنندگی همه پنج عامل بزرگ شخصیت برای انواع واکنش‌های فوق‌الذکر با استفاده از رگرسیون گام به گام محاسبه گردید. نتایج در جدول شماره ۳ گزارش گردیده است.

جدول ۳. نتایج تحلیل رگرسیون نقش نقش صفات شخصیت در پیش بینی نوع واکنش به جفا در روابط بین فردی

متغیر ملاک	گام	متغیر پیش‌بین	β	B	T	P	R	R^2	F
بخشودگی	اول	توافقی	۰/۲۶	۰/۲۷	۳/۹۹	۰/۰۱	۰/۲۶	۰/۰۷	۱۵/۹۷
	دوم	گشودگی به تجربه	۰/۲۱	۰/۲۲	۳/۴۸	۰/۰۱	۰/۳۴	۰/۱۲	۱۴/۴۵
انتقام جویی	اول	روان رنجوری	۰/۴۴	۰/۴۲	۷/۳۲	۰/۰۱	۰/۳۶	۰/۲۰	۵۲/۶۶
	دوم	توافقی	-۰/۳۶	-۰/۳۳	۵/۴۷	۰/۰۱	۰/۴۱	۰/۲۰	۵۲/۶۶
دوری گزینی	سوم	گشودگی به تجربه	-۰/۲۳	-۰/۲۰	۳/۹۱	۰/۰۱	۰/۵۰	۰/۲۵	۳۶/۲۲
	اول	توافقی	-۰/۴۳	-۰/۴۶	۷/۰۷	۰/۰۱	۰/۴۳	۰/۱۸	۵۰/۰۴
	دوم	گشودگی به تجربه	-۰/۲۵	-۰/۲۴	۴/۲۷	۰/۰۱	۰/۵۰	۰/۲۵	۳۶/۱۰
	سوم	روان رنجوری	۰/۱۹	۰/۱۳	۲/۸۵	۰/۰۱	۰/۵۲	۰/۲۷	۲۷/۵۴

همان‌گونه که جدول ۳، نشان می‌دهد در ارتباط با پیش‌بینی بخشودگی بر اساس پتج عامل بزرگ شخصیت، در گام اول صفت توافقی ($\beta = 0.26, p \leq 0.001$)، در گام دوم صفت گشودگی به تجربه ($\beta = 0.21, p \leq 0.001$) پیش‌بینی کننده مستقیم واکنش بخشودگی هستند. در خصوص واکنش انتقام جویی نیز، در گام اول صفت روان رنجوری پیش‌بینی کننده مستقیم انتقام ($\beta = 0.44, p \leq 0.001$)، در گام دوم صفت توافقی ($\beta = -0.36, p \leq 0.001$)، و در گام سوم نیز صفت گشودگی به تجربه ($\beta = -0.23, p \leq 0.001$) پیش‌بینی کننده معکوس این نوع واکنش هستند. در خصوص پیش‌بینی واکنش دوری گزینی بر اساس پنج عامل بزرگ شخصیت نیز همانگونه که جدول فوق نشان می‌دهد، در گام اول صفت سازگاری ($\beta = -0.43, p \leq 0.001$) در گام دوم صفت گشودگی به تجربه ($\beta = -0.25, p \leq 0.001$) به عنوان پیش‌بینی بین‌های معکوس و در گام سوم نیز صفت روان رنجوری ($\beta = 0.19, p \leq 0.001$) به عنوان پیش‌بینی کننده مستقیم واکنش دوری گزینی شناسایی شدند.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از پژوهش حاضر بررسی نقش صفات شخصیت در پیش‌بینی نوع واکنش به جفا در روابط بین فردی در دانشجویان بود. همانگونه که در بخش یافته‌ها گزارش گردید، دو صفت شخصیتی توافقی و گشودگی به تجربه توانستند متغیر بخشش در تعارضات بین فردی را به صورت مستقیم پیش‌بینی نموده و همچنین پیش‌بین معکوس واکنش‌های انتقام جویی و دوری گزینی در تعارضات بین فردی باشند. این یافته ضمن همسویی با یافته‌های کالتا و مروز (۲۰۱۹)، با ویژگی‌های شناسایی شده برای افراد دارای این صفات نیز قابل تبیین می‌باشد. توافق‌پذیری یک ویژگی شخصیتی است که در قالب رفتارهای همدردی، همکاری، و مهربانی جلوه گر می‌شود (تامپسون^۱، ۲۰۰۸). این افراد ارتباط بهتری با دیگران برقرار می‌کنند، خشم خود را کنترل کرده و با انجام رفتارهای بخشش‌گرایانه نسبت به دیگران، کیفیت زندگی شخصی خود را نیز ارتقاء می‌دهند (چانگ^۲، ۲۰۱۴). افراد دارای صفت توافقی، همچنین تمرکز ویژه‌ای بر تعالی خود دارند و از زندگی خود رضایت بیشتری دارند (آنگلیم^۳ و همکاران، ۲۰۲۰). چنین ویژگی‌هایی به افراد توافقی کمک می‌کند تا تعارضات بین فردی ملایم‌تری را تجربه کرده و به راحتی بتوانند بر هیجانات منفی خود فائق آمده و فرد خطاکار را ببخشند. افراد گشوده به تجربه نیز در تعامل با دیگران خوش‌بینانه‌تر برخورد می‌کنند و راحت‌تر از خطاهای دیگران می‌گذرند (فریدمن و شوستاک^۴، ۱۹۹۹). افراد گشوده به تجربه نیز در جهت ایجاد رابطه موثر با دیگران سرمایه‌گذاری می‌کنند و تمایل و توانایی بالایی برای کار تیمی دارند (هوانگ، ۲۰۱۹) که این توانایی یک عامل مهم پیشگیری از تعارضات شدید بین فردی بوده و بیشتر تسهیل‌کننده بخشش در تعارضات بین فردی است تا انتقام جویی و دوری گزینی از فرد خطاکار. همچنین افراد هر دو تیپ شخصیتی توافقی و گشوده به تجربه جهت‌گیری مبتنی بر هنجارهای اجتماعی داشته و برای انسجام اجتماعی اهمیت ویژه‌ای قائل هستند (بریتویت^۵ و همکاران، ۲۰۱۶) که زمینه ساز بخشش در تعارضات بین فردی می‌باشد نه انتقام جویی و دوری گزینی.

یافته دیگر تحقیق حاضر مبنی بر قدرت پیش‌بینی مستقیم صفت روان‌رنجوری برای واکنش‌های انتقام جویی و دوری گزینی در تعارضات بین فردی با یافته‌های کوتا-مک کینلی و همکاران (۲۰۰۱)، و همچنین یافته‌های آکین و اکین (۲۰۱۶) همسو می‌باشد. روان رنجوری که به عنوان تمایل به تجربه هیجانات منفی، به ویژه در شرایط تهدید و ناکامی، تعریف می‌شود (اورمل^۶ و همکاران، ۲۰۱۳)، زمینه ساز واکنش خشمگینانه و انتقام جویانه در تعارضات بین فردی می‌باشد. روان‌رنجوری بالا افراد را برای تجربه هیجانات منفی شدیدتر مانند عصبانیت و نشخوار

¹ Thompson

² Chung

³ Anglim

⁴ Friedman, Schustack

⁵ Braithwaite

⁶ Ormel

ذهنی درباره اتفاقات منفی که می‌توانند هیجان‌نا بررومند منفی و واکنش پرخاشگرانه نسبت به عامل ناکامی را تحریک کنند، مستعد می‌کند (هوانگ، ۲۰۱۹). افراد روان رنجور مشکلات جزئی در زندگی روزمره را بزرگ‌نمایی کرده و نگران پیامدهای ناخوشایند این مشکلات می‌شوند (بریتون و مک گلینچی^۱، ۲۰۲۰). این بزرگ‌نمایی و واکنش هیجانی می‌تواند توانایی فرد برای حل اختلافات و تعارضات بین فردی معمول را کاهش داده و زمینه‌ساز تعارضات شدید در تعاملات بین فردی گردد (گرینفیلد، گانترت و فوراند^۲، ۲۰۱۴). همچنین، یافته تحقیق حاضر مبنی بر قدرت پیش بینی صفت روان‌رنجوری برای واکنش دوری‌گزینی با ویژگی حساسیت زیاد این افراد نسبت به تقابلهای هیجانی منفی قابل تبیین می‌باشد. به عبارت دیگر، حساسیت بیش از حد آنها نسبت به موقعیت‌هایی که مستلزم تقابل هیجانی منفی است، باعث می‌شود که آنها از مواجهه با چنین موقعیت‌هایی اجتناب نمایند (ویلیامز و سیمز^۳، ۲۰۱۶). رابطه منفی بین روان رنجوری و انعطاف‌پذیری شناختی (یوندا^۴ و همکاران، ۲۰۲۰) نیز می‌تواند تواند تبیین کننده واکنش‌های انتقام جویی و دوری‌گزینی افراد روان‌رنجور باشد، زیرا مواجهه منطقی با تعارضات در روابط بین فردی مستلزم نگاه واقع بینانه و غیر هیجانی، تفکر منطقی، و انعطاف‌پذیری شناختی است که افراد روان‌رنجور در این موارد دارای ضعف جدی می‌باشند.

هرچند مطالعه حاضر به دلیل محدود بودن به جامعه آماری دانشجویان و نیز طرح تحقیقی همبستگی، با محدودیت استنباط علی یافته‌ها و تعمیم‌پذیری مواجه می‌باشد، ولی یافته‌های جامعی را در خصوص پیش‌بینی نوع واکنش به خطا در روابط بین فردی بر اساس صفات شخصیتی ارائه نموده است. یافته‌های تحقیق حاضر زمینه ساز تحقیقات تجربی معطوف به بررسی مداخلات روانشناختی به منظور کاهش واکنش‌های ناسازگارانه و تقویت واکنش‌های سازگارانه در تعارضات بین فردی می‌باشد.

منابع

- بلالی دهکری، نجمه؛ و سلیمی بجستانی، حسین (۱۳۹۸). نقش بخشش و جنسیت در پیش بینی پذیري سلامت روان سالمندان شهرستان شهرکرد. *نشریه علمی رویش روان شناسی*، ۸(۴)، ۱۹۳-۲۰۰.
- فتحی آشتیانی، علی، و داستانی، محبوبه (۱۳۹۲). *تست های روانشناسی: شخصیت و سلامت روان*. تهران: بعثت، ۴۶.
- گروسی فرشی، میر تقی؛ مهریار، امیر هوشنگ و قاضی طباطبایی، محمود (۱۳۸۰). کاربرد آزمون جدید نثو و بررسی تحلیلی ویژگی ها و ساختار عاملی آن در بین دانشجویان دانشگاه های ایران. *فصلنامه علوم انسانی دانشگاه الزهراء*، ۱۱(۳۹)، ۱۷۳-۹۸.

- Anglim, J., Horwood, S., Smillie, L. D., Marrero, R. J., & Wood, J. K. (2020). Predicting psychological and subjective well-being from personality: A meta-analysis. *Psychological bulletin*, 146(4), 279.
- Akın, U., & Akın, A. (2016). Examining mediator role of the social safeness on the relationship between vengeance and life satisfaction. *Social Indicators Research*, 125, 1053-1063.
- Aquino, K., Grover, S. L., Goldman, B., & Folger, R. (2003). When push doesn't come to shove: Interpersonal forgiveness in workplace relationships. *Journal of Management Inquiry*, 12(3), 209-216.
- Bilali Dehkari, N., & Salimi Bejstani, H. (2019). The role of forgiveness and gender in the predictability of the mental health of the elderly in Shahrekord city. *Roish Scientific Journal of Psychology*, 8(4), 193-200. (in Persian)
- Birditt, K. S. (2014). Age differences in emotional reactions to daily negative social encounters. *Journals of Gerontology Series B: Psychological Sciences and Social Sciences*, 69(4), 557-566.

¹ Brereton, Mcglinchey

² Greenfield, Gunthert, Forand

³ Williams, Simms

⁴ Yoneda

- Brown, M., Smith, R. A., Reason, R., Grady, K., & Sowl, S. (2022). How constructions of interpersonal responsibility shape undergraduate student networks in times of social distancing. *American Behavioral Scientist*, 00027642221118291.
- Bies, R. J., Barclay, L. J., Tripp, T. M., & Aquino, K. (2016). A systems perspective on forgiveness in organizations. *The Academy of Management Annals*, 10(1), 245-318.
- Birditt, K. S., Polenick, C. A., Luong, G., Charles, S. T., & Fingerma, K. L. (2020). Daily interpersonal tensions and well-being among older adults: The role of emotion regulation strategies. *Psychology and Aging*, 35(4), 578.
- Braithwaite, S. R., Mitchell, C. M., Selby, E. A., & Fincham, F. D. (2016). Trait forgiveness and enduring vulnerabilities: Neuroticism and catastrophizing influence relationship satisfaction via less forgiveness. *Personality and Individual Differences*, 94, 237-246.
- Brudek, P., Steuden, S., Korulczyk, T., & Mącik, D. (2023). Early Maladaptive Schemas as Mediators in the Relationships of Personality Traits and Forgiveness: A Polish Study. *Advances in Cognitive Psychology*, 19(2), 138-152.
- Berry, J. W., Worthington Jr, E. L., O'Connor, L. E., Parrott III, L., & Wade, N. G. (2005). Forgiveness, vengeful rumination, and affective traits. *Journal of personality*, 73(1), 183-226.
- Brown, R. P., & Phillips, A. (2005). Letting bygones be bygones: Further evidence for the validity of the Tendency to Forgive scale. *Personality and individual differences*, 38(3), 627-638.
- Brereton, A., & McGlinchey, E. (2020). Self-harm, emotion regulation, and experiential avoidance: A systematic review. *Archives of suicide research*, 24(sup1), 1-24.
- Bajwa, M. J., & Khalid, R. (2015). Impact of personality on vengeance and forgiveness in young adults. *Psychology & Clinical Psychiatry*, 2(5), 00088.
- Brudek, P., & Kaleta, K. (2023). Marital offence-specific forgiveness as mediator in the relationships between personality traits and marital satisfaction among older couples: Perspectives on Lars Tornstam's theory of gerotranscendence. *Ageing & Society*, 43(1), 161-179.
- Cordova, J., Cautilli, J., Simon, C., & Sabag, R. A. (2006). Behavior analysis of forgiveness in couples therapy. *International Journal of Behavioral Consultation and Therapy*, 2(2), 192.
- Choe, E., McLaughlin, A., McElroy-Heltzel, S. E., & Davis, D. E. (2019). Forgiveness and religion/spirituality. *Handbook of forgiveness*, 107-116.
- Costa, P. T., & McCrae, R. R. (1992). Neo personality inventory-revised (NEO PI-R). *Odessa, FL: Psychological Assessment Resources*.
- Coelho, G. L., Monteiro, R. P., Hanel, P. H., Vilar, R., Gouveia, V. V., & Maio, G. R. (2018). Psychometric parameters of an abbreviated vengeance scale across two countries. *Personality and Individual Differences*, 120, 185-192.
- Cota-McKinley, A. L., Woody, W. D., & Bell, P. A. (2001). Vengeance: Effects of gender, age, and religious background. *Aggressive Behavior: Official Journal of the International Society for Research on Aggression*, 27(5), 343-350.
- Chung, M. S. (2014). Pathways between attachment and marital satisfaction: The mediating roles of rumination, empathy, and forgiveness. *Personality and Individual Differences*, 70, 246-251.
- Dahiya, R., & Rangnekar, S. (2020). Relationship between forgiveness at work and life satisfaction: Indian manufacturing organisations. *International Journal of Business Excellence*, 21(3), 359-377.
- Fincham, F. D., Hall, J., & Beach, S. R. (2006). Forgiveness in marriage: Current status and future directions. *Family Relations*, 55(4), 415-427.
- Fathi-Ashtiani, A., & Dastani, M. (2013). Psychological tests: *Personality and mental health. Tehran: besat*, 46. (in Persian)
- Friedman, H. S., & Schustack, M. W. (1999). *Personality: Classic theories and modern research* (p. 576). Boston, MA: Allyn and Bacon.
- Grossi Farshi, M. T., Mehriar, A. H., & Ghazi Tabatabai, M. (2001). The application of the new NEO test and the analytical examination of its characteristics and factor structure among Iranian university students. *Al-Zahra University Humanities Quarterly*, 11(39), 173-98. (in Persian)
- Greenfield, M. F., Gunthert, K. C., & Forand, N. R. (2014). Sex Differences in the Effect of Neuroticism on Interpersonal Interaction Quality. *Individual Differences Research*, 12(2).
- Giammarco, E. A., & Vernon, P. A. (2014). Vengeance and the Dark Triad: The role of empathy and perspective taking in trait forgiveness. *Personality and individual differences*, 67, 23-29.
- Huang, C. (2019). Social network site use and Big Five personality traits: A meta-analysis. *Computers in Human Behavior*, 97, 280-290.

- Hodge, A. S., Captari, L. E., Mosher, D. K., Kodali, N., Hook, J. N., Davis, D. E., & Van Tongeren, D. R. (2019). Personality and forgiveness: A meta-analytic review. *In Handbook of forgiveness* (pp. 97-106). Routledge.
- Huang, C. (2019). Social network site use and Big Five personality traits: A meta-analysis. *Computers in Human Behavior, 97*, 280-290.
- Klinkosz, W., Iskra, J., & Artymiak, M. (2021). Interpersonal competences of students, their interpersonal relations, and emotional intelligence. *Current Issues in Personality Psychology, 9*(2), 125-134.
- Kaleta, K., & Mróz, J. (2019). Personality traits and two dimensions of forgivingness. *Roczniki Psychologiczne, 21*(2), 147-162.
- Lacey, N., & Pickard, H. (2015). To blame or to forgive? Reconciling punishment and forgiveness in criminal justice. *Oxford Journal of Legal Studies, 35*(4), 665-696.
- Lee, K., & Ashton, M. C. (2012). Getting mad and getting even: Agreeableness and Honesty-Humility as predictors of revenge intentions. *Personality and Individual Differences, 52*(5), 596-600.
- McCullough, M. E. (2001). Forgiveness: Who does it and how do they do it? *Current directions in psychological science, 10*(6), 194-197.
- Maltby, J., Macaskill, A., & Day, L. (2001). Failure to forgive self and others: A replication and extension of the relationship between forgiveness, personality, social desirability and general health. *Personality and Individual Differences, 30*(5), 881-885.
- McCullough, M. E., Root, L. M., & Cohen, A. D. (2006). Writing about the benefits of an interpersonal transgression facilitates forgiveness. *Journal of consulting and clinical psychology, 74*(5), 887.
- McCullough, M. E., Kurzban, R., & Tabak, B. A. (2013). Cognitive systems for revenge and forgiveness. *Behavioral and Brain Sciences, 36*(1), 1-15.
- Oostenbroek, J., & Vaish, A. (2019). The benefits of forgiving: Young children respond positively to those who forgive. *Journal of Experimental Psychology: General, 148*(11), 1914.
- Ormel, J., Bastiaansen, A., Riese, H., Bos, E. H., Servaas, M., Ellenbogen, M., & Aleman, A. (2013). The biological and psychological basis of neuroticism: current status and future directions. *Neuroscience & Biobehavioral Reviews, 37*(1), 59-72.
- Ross, S. R., Kendall, A. C., Matters, K. G., Mark S. Rye, M. S. R., & Wrobel, T. A. (2004). A personological examination of self-and other-forgiveness in the five factor model. *Journal of personality assessment, 82*(2), 207-214.
- Satici, S. A., Uysal, R., & Akin, A. (2014). Forgiveness and vengeance: The mediating role of gratitude. *Psychological reports, 114*(1), 157-168.
- Ripley, J. S., & Worthington Jr, E. L. (2002). Hope-focused and forgiveness-based group interventions to promote marital enrichment. *Journal of Counseling & Development, 80*(4), 452-463.
- Seto, E., & Davis, W. E. (2021). Authenticity predicts positive interpersonal relationship quality at low, but not high, levels of psychopathy. *Personality and Individual Differences, 182*, 111072.
- Thompson, E. R. (2008). Development and validation of an international English big-five mini-markers. *Personality and individual differences, 45*(6), 542-548.
- Uyun, Q., Kurniawan, I. N., & Jaufalaily, N. (2019). Repentance and seeking forgiveness: the effects of spiritual therapy based on Islamic tenets to improve mental health. *Mental Health, Religion & Culture, 22*(2), 185-194.
- Van Tongeren, D. R., Green, J. D., Hook, J. N., Davis, D. E., Davis, J. L., & Ramos, M. (2015). Forgiveness increases meaning in life. *Social Psychological and Personality Science, 6*(1), 47-55.
- Worthington, E. L., & Scherer, M. (2004). Forgiveness is an emotion-focused coping strategy that can reduce health risks and promote health resilience: Theory, review, and hypotheses. *Psychology & Health, 19*(3), 385-405.
- Wang, T. W. (2008). Forgiveness and Big Five personality traits among Taiwanese undergraduates. *Social Behavior & Personality: An International Journal, 36*(6).
- Williams, T. F., & Simms, L. J. (2016). Personality disorder models and their coverage of interpersonal problems. *Personality Disorders: Theory, Research, and Treatment, 7*(1), 15.
- Yoneda, T., Rush, J., Terrera, G. M., Kok, A., Johansson, B., Hofer, S., & Piccinin, A. (2020). Inter-Individual and Intra-Individual Relationships between Neuroticism and Cognition: A Coordinated Analysis. *Innovation in Aging, 4*(Supplement_1), 387-388.
- Záhorcová, L., & Dočkal, V. (2022). Slovak Validation of the Transgression-Related Interpersonal Motivation Inventory (TRIM-18). *Studia Psychologica, 64*(4), 390-404.